

Fra Ryget mod Ganløse Ore. Foto: John Jedbo

14

På vandretur

Kirke Værløse – Ryget – Farum Sø

KØBENHAVNS AMT

Vandreturen fra Kirke Værløse gennem Ryget og langs Farum Sø går gennem et meget kuperet og oplevelsesrigt landskab. Turen indbyder til pauser og ophold på de mange steder med udsigt til bakker, moser, skove og til Farum Sø. Undervejs kan fuglelivet studeres fra fugletårnet ved Sækkens udmunding, og frokosten kan tilberedes over åben ild ved én af de fire bålpladser langs sydsiden af Farum Sø.

A Kirke Værløse kirke er en kampe- og kalkstenskirke opført i begyndelsen af 1100-tallet. Under kirken er der fundet spor efter en ældre trækirke bygget i 1000-tallet. Kirken ligger smukt placeret i den sydlige udkant af landsbyen og er det tydeligste minde fra middelalderen i Kirke Værløse. Fra kirkens sydmur er der en storslået udsigt mod Flyvestation Værløse og over det åbne land.

B Kirke Værløse hører til de ældste stednavne og omtales første gang i Roskildebispens jordebog ca. 1370. Landsbyens gårde lå oprindeligt omkring et åbent fællesareal (forten). Smedegade og Bygaden omslutter den gamle forte, hvor dyrene blev drevet ind for natten. Forten er i dag bebygget. Fra Smedegade går en lille vej ned til Annexgården, som er tidligere præstegård og har været ejet af Roskildebispens. Fund ved gården tyder på, at der sandsynligvis har ligget en stormandsgård på stedet, og på gårdens jorder er der fundet rester af en vandmølle. Da landsbyens gårde omkring 1780 flyttede ud, blev kun Annexgården tilbage. De jordløse husmænd og håndværkeres småhuse dominerede herefter byen.

C Oremosen ligger i en dalsænkning med Ganløse Ores markante skovbræmme i baggrunden. I maj-juni kan man høre et broget kor af fuglestemmer fra mosens, heriblandt nattergalens vidtlydende sang. Mosen er fredet og en plejeplan skal sikre, at den ikke gror til i pilekrat. Mod vest ligger Værløse Golfklub, som har til huse i Christianshøj, én af de udflyttede gårde fra Kirke Værløse.

D På Ryethøj eller Bronzehøjen, som den kaldes lokalt, står der en bænke, hvorfra der er en fantastisk udsigt over det bakkede landskab. Før skovene blev fredet i begyndelsen af 1800-tallet, lå Ryet som en dyrket rydning mellem flere mindre skove. Ryetgård er én af de udflyttede gårde fra Kirke Værløse. Gravhøjen er en af de få tilbageværende ikke overpløjede høje mellem Sønder sø og Farum Sø. Den formodes at indeholde grave fra både bronzealder og jernalder. Højen og dens omgivelser er groet til, men efter området blev fredet i 2002, er Værløse Kommune, Skov- og Naturstyrelsen og Københavns Amt i gang med en plan for pleje af stedet.

E Efter sidste istid var **Sækken** en del af Farum Sø, men groede efterhånden til. Tørvemos danner i midten af mosens en hængesæk. Ud mod kanterne er Sækken tilgroet med imponerende store rødler. Mosen er udlagt som ”urørt skov”, hvilket betyder at området skal henligge uden nogen form for skovdrift, til gavn for plante- og dyrelivet.

F Farum Sø er den tredje største sø i Mølleåens vandløbssystem, næst efter Furesø og Bagsværd Sø. Gå op i fugletårnet og kig på andefugle og den toppede lappedykker, som yngler med mange par. Man kan være heldig at se fiskeørnen flyve over søen og skoven. I østenden af søen ligger Klaus Nars Holm, hvis navn skulle have følgende oprindelse: ”Valdemar Atterdag gav sin hofnar Klaus denne lille ø engang, da han i et ubesindigt øjeblik havde lovet ham en dansk holm. Naren indbød da kongen på ålesuppe på holmen, og til kongens forundring over, at der ingen ål var i suppen, sagde narren, at kongen selv kunne søge ålene i den suppe, der omgav holmen: Som øen, så kosten”.

G Den aflange høj tæt ved vejen er en **langdyse** fra ældre bondestenalder, 4000 år f.v.t. Højen er 30 meter lang og 6 meter bred og er i dag meget nedslidt. Oprindeligt har dyssen været omkranset af store randsten, men nu står der kun få af dem tilbage. I dyssen er fundet 2 gravkamre. Spor efter bebyggelse fra alle perioder af oldtiden ligger tæt i området mellem Sønder sø og Farum Sø. Langdysen er, sammen med nogle få andre dysser og gravhøje, det eneste synlige spor, der er tilbage. Området blev i 2003 et kulturarvsareal, der er et bevaringsværdigt arkæologisk sted, som ikke er fredet.

Folderen er udarbejdet af Københavns Amt, 2005.

Yderligere eksemplarer kan rekvireres på tlf.: 4322 2222 eller

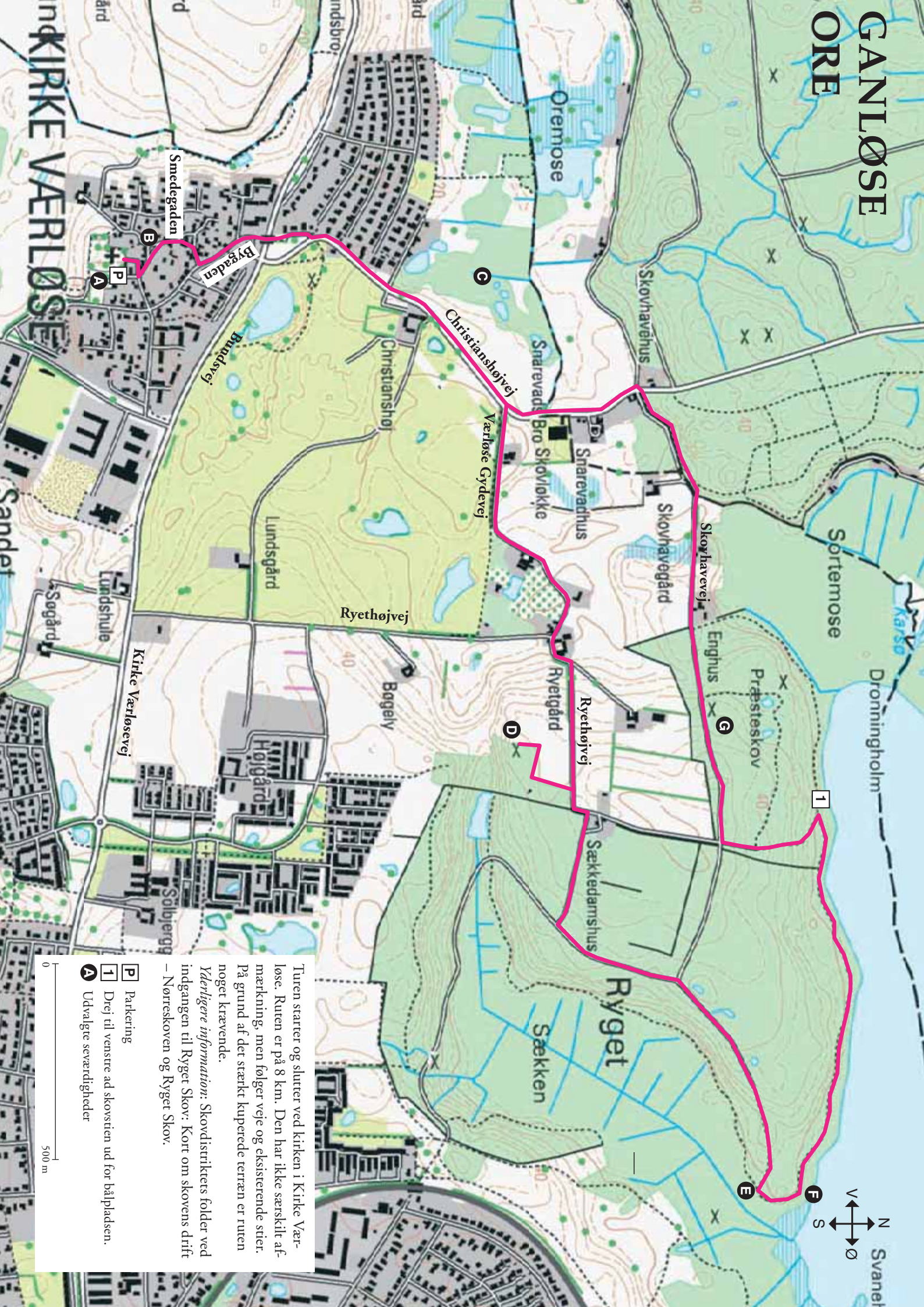
e-mail: tekniskforvaltning@kbhamt.dk. Websted: www.kbhamt.dk

Tryk: Paritas Grafik

GANLØSE ØRE

Turen starter og slutter ved kirken i Kirke Verløse. Ruten er på 8 km. Den har ikke særskilt afmærkning, men følger veje og eksisterende stier. På grund af det stærkt kuperede terræn er ruten noget krævende.

Væsentlige information: Skovdistriktets folder ved indgangen til Ryget Skov. Kort om skovens drift – Nørreskov og Ryget Skov.

- P** Parkering
- 1** Drej til venstre ad skovstien ud for håblpladsen.
- A** Udvalgte seværdigheder

